

III.ÚS 253/04 ze dne 25.01.2006

N 23/40 SbNU 191

Zákaz prodeje erotického a pornografického tisku v centru města

Česká republika
NÁLEZ
Ústavního soudu
Jménem republiky

Nález

Ústavního soudu - III. senátu složeného z předsedy senátu Jana Musila a soudců Vladimíra Kůrky a Jiřího Muchy - ze dne 25. 1. 2006 sp. zn. III. ÚS 253/04 ve věci ústavní stížnosti Ing. S. B. proti rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2004 č. j. 7 A 77/2002-29, rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru všeobecné správy, ze dne 23. 4. 2002 č. j. VS-310/3-2002 a rozhodnutí Magistrátu hlavního města Prahy, živnostenského odboru, ze dne 16. 1. 2002 č. j. 150909/2001-2002/C/2, jimiž byla stěžovateli udělena peněžitá pokuta za porušení vyhlášky hlavního města Prahy, kterou se vydává tržní řád.

Ústavní stížnost se zamítá.

Odůvodnění

Ústavní stížností, podanou včas [§ 72 odst. 3 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon o Ústavním soudu")] a i co do dalších formálních náležitostí ve shodě se zákonem [§ 30 odst. 1, § 31 odst. 2, § 34, § 72 odst. 1 písm. a), odst. 6 zákona o Ústavním soudu], napadl stěžovatel rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2004 č. j. 7 A 77/2002-29, jakož i jemu předcházející rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru všeobecné správy ze dne 23. 4. 2002 č. j. VS-310/3-2002 a rozhodnutí Magistrátu hl. m. Prahy, živnostenského odboru ze dne 16. 1. 2002 č. j. 150909/2001-2002/C/2 s tím, že uvedené orgány veřejné moci těmito svými rozhodnutími porušily jeho ústavně zaručené právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost (čl. 26 Listiny základních práv a svobod, dále jen "Listina"), právo rovnosti (čl. 1 Listiny) a dále svobodu projevu a právo na informace (čl. 4 odst. 2 Listiny), přičemž připustily omezení těchto práv a svobod v rozporu s čl. 4 odst. 2 Listiny, nesplnily svou povinnost poskytnout ochranu jeho právům (čl. 36 odst. 1 Listiny) a svým postupem potvrdily porušení čl. 79 odst. 3 Ústavy České republiky (dále jen "Ústava"); Nejvyšší správní soud pak dle stěžovatele nedostál své povinnosti ve smyslu čl. 90 Ústavy a porušil jeho právo vyplývající z čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen "Úmluva").

Ústavní stížností napadeným rozhodnutím živnostenského odboru Magistrátu hl. m. Prahy byla stěžovateli podle § 29 odst. 1 zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů, udělena pokuta ve výši 2 000 Kč, a to za porušení čl. 1a vyhlášky hlavního města Prahy č. 27/1998 Sbírky právních předpisů hlavního města Prahy (dále jen "Sb. hl. m. Prahy"), kterou se vydává tržní řád (pozn.: ve znění před novelou provedenou nařízením hl. m. Prahy č. 4/2002 Sb., dále jen "tržní řád"), kterého se dopustil tím, že nabízel a prodával erotický a pornografický tisk. Z odůvodnění tohoto rozhodnutí je patrné, že tomu tak bylo v prodejním stánku stěžovatele umístěném v Praze 1 na ulici N. dne 7. 11. 2001, kdy u něj byla provedena kontrola, přičemž dle správního orgánu v této (centrální) části Prahy nebyl podle tržního řádu prodej takového zboží povolen.

Toto rozhodnutí napadl stěžovatel odvoláním, které však Ministerstvo vnitra, odbor všeobecné správy, ústavní stížností rovněž napadeným rozhodnutím zamítlo a prvostupňové správní rozhodnutí potvrdilo. Z jeho odůvodnění je patrné, že stěžovatel v podaném odvolání poukazyval na rozpor čl. 1a tržního řádu s Listinou, jakož i se zákonem č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů. K tomu zmíněný odvolací orgán uvedl, že mu nepřísluší posuzovat soulad podzákoných právních předpisů se zákony, k čemuž dodal, že návrh stěžovatele, aby Ministerstvo vnitra pozastavilo účinnost tržního řádu, byl shledán příslušným útvarem neopodstatněným, o čemž byl stěžovatel připisem ze dne 25. 2. 2002 č. j. MS-410/2-2002, informován.

Napadeným rozsudkem Nejvyššího správního soudu pak byla žaloba stěžovatele proti poslední citovanému správnímu rozhodnutí jako nedůvodná zamítnuta. K námitce stěžovatele, že zastupitelstvo překročilo rozsah zákonného zmocnění zakotveného v živnostenském zákoně a vyloučením možnosti prodeje určitého druhu

výrobků pouze z určitých prodejních míst omezilo jeho ústavně zaručené právo, resp. svobodu podnikání, soud konstatoval, že právo vyplývající z čl. 26 Listiny není právem absolutním, naopak může být realizováno jen v souladu s právním řádem. Uvedené právo může být omezeno, jak je tomu např. v případě ustanovení § 18 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění platném v době vydání napadených rozhodnutí (dále jen "živnostenský zákon"), jež zmocňuje obec k vydání tržního řádu formou obecně závazné vyhlášky. Uvedené ustanovení určuje, jaké oblasti může vyhláška regulovat, a ve svém důsledku umožňuje, aby obec pro území svého obvodu stanovila určitá omezení práva podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost, konkrétně stanovit s přihlédnutím k místním podmínkám určitou regulaci prodeje, který je realizován mimo zkolaudované provozovny, a dále provádět kontrolu dodržování příslušného předpisu a ukládat sankce za jeho porušování. Dle soudu je předmětné ustanovení tržního řádu v souladu s § 18 živnostenského zákona, který po novele provedené zákonem č. 356/1999 Sb. s účinností od 1. 3. 2000 původní zmocnění rozšířil o možnosti rozdělit ve vyhlášce místa podle druhu prodávaného zboží a poskytované služby, stanovit druhy prodeje zboží, na které se vyhláška nevztahuje a určit, že některé druhy prodeje zboží nebo poskytování služeb prováděné mimo provozovnu v obci nebo její části jsou zakázány. Dle této úpravy byla tržní místa v čl. 1a tržního řádu rozdělena na tržní místa v centrální části města, pro která bylo stanoveno, že u nich nesmí být druh zboží jiný než v tomto článku výslovně uvedený a na ostatní tržní místa. Soud byl toho mínění, že danou úpravou nedošlo k překročení zákonného zmocnění, neboť citované ustanovení upravuje rozdělení míst podle prodávaného zboží nebo poskytované služby, kdy ve spojení se zmocněním zakázat některé druhy prodeje zboží nebo poskytovaných služeb lze určitý druh prodeje zakázat, jak tomu bylo i v daném případě. Soud neshledal důvodnou námitku stěžovatele týkající se různých prodejních míst a prodeje tisku v nich (pozn.: šlo zřejmě o námitku rozdílného zacházení), protože to je důsledkem předmětné právní úpravy. Na základě výše uvedeného pak učinil závěr, že čl. 1a tržního řádu byl vydán na základě zmocnění v živnostenském zákoně a v jeho mezích a tedy i v souladu s čl. 26 odst. 1 a 2 Listiny. Soud se neztotožnil ani s tvrzením stěžovatele, že zákonodárce při novelizaci § 18 živnostenského zákona neměl v úmyslu umožnit obci vyloučit prodej určitého sortimentu zboží, nýbrž pouze určité druhy prodeje zboží (pochůzkový, podomní), když uvedl, že stěžovatel zaměňuje druh prodeje zboží s formou prodeje zboží, kdy zmiňovaný pochůzkový či podomní prodej je způsobem provedení prodeje, tedy jeho formou, nikoliv druhem.

V ústavní stížnosti stěžovatel uvádí, že podniká v oblasti maloobchodní distribuce tisku v Praze. Tisk je dle jeho vyjádření prodáván jednak v provozovnách, což jsou nebytové prostory určené k prodejní činnosti kolaudačním rozhodnutím, jednak v prodejních zařízeních (stáncích) mimo provozovnu podléhajících kolaudačním rozhodnutím, a také v prodejních zařízeních (stáncích) mimo provozovnu, která kolaudačnímu rozhodnutí nepodléhají. Nekolaudovaná prodejní zařízení nacházející se v centrální části města rozdělil tržní řád na místa v tržnicích a tržištích (čl. 1 odst. 2 a 3) a mimo tržnice a tržiště. Tržní řád přitom vztáhl zákaz prodeje pornografického a erotického tisku na posledně jmenovaná prodejní místa, a tedy i na předmětný stánek. Stěžovatel si dle svého vyjádření zvolil své povolání založené na podnikání - maloobchod s tiskem a doplňkovým sortimentem, splnil všechny zákonem stanovené podmínky; tím využil svého práva garantovaného čl. 26 odst. 1 Listiny. Zastupitelstvo (pozn.: správně "rada") mu však výkon jím zvoleného povolání zakázalo, aniž by pro to existoval objektivně přijatelný důvod. Kromě toho zastupitelstvo není oprávněno stanovovat podmínky a omezení pro výkon určitých povolání nebo činností, neboť taková opatření mohou být přijata výlučně ve formě zákona, nikoliv podzákoného opatření. Dle stěžovatele bianko zmocnění, jakým je ustanovení § 18 odst. 3 živnostenského zákona, je nepřípustným obcházením čl. 26 odst. 2 Listiny. Stěžovatel dále namítá, že zavedením předmětného zákazu došlo k nerovnému zacházení se subjekty, jež se nacházely ve stejné situaci, neboť stejné tiskoviny mohl prodávat podnikatel v provozovně nebo ve stánku podléhajícím kolaudaci nebo i nekolaudovaném stánku na tržišti. Dle stěžovatele, odkazujícího přitom na náleze Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 15/02 (Sbírka nálezů a usnesení Ústavního soudu, svazek 29, náleze č. 11, vyhlášen pod č. 40/2003 Sb.), není vyloučeno stanovit preferenční zacházení s určitými subjekty, nicméně normotvůrce pro takové nerovné zacházení neměl žádný legitimní cíl. Stěžovatel má rovněž za to, že tržní řád nemůže být nástrojem k zavedení zákazu prodeje pornografického a erotického tisku, neboť čl. 17 odst. 4 Listiny sice připouští omezení základních práv a svobod plynoucích z čl. 17 odst. 1 Listiny, ovšem zásadně ve formě zákona; v souvislosti s tím stěžovatel odkázal na náleze Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 47/93 (Sbírka nálezů a usnesení Ústavního soudu, svazek 2, náleze č. 39, vyhlášen pod č. 179/1994 Sb.). Tržní řád tedy nemůže být nástrojem k zavedení zákazu prodeje pornografického a erotického tisku, jakkoli jde pouze o zákaz vztahující se na určité osoby. Stěžovatel vytýká soudu a správním orgánům, že se náležitě nevypořádaly s jeho právní argumentací a své názory řádně nezdůvodnily. Konečně stěžovatel tvrdí, že obsah základního práva podnikat byl vymezen vyhláškou hl. m. Prahy, přičemž takový legislativní postup je v přímém rozporu s čl. 4 odst. 2 Listiny, a že "zastupitelstvo" obce překročilo zmocnění obsažené v § 18 odst. 3 živnostenského zákona, neboť dle tohoto ustanovení bylo možno zakázat druh prodeje zboží mimo provozovnu (jak se stalo v čl. 5b tržního řádu) a nikoliv prodej určitého druhu zboží mimo provozovnu, v důsledku čehož byl porušen princip zakotvený v čl. 79 odst. 3 Ústavy. Vzhledem k tomu stěžovatel navrhl, aby Ústavní soud napadená rozhodnutí zrušil. Stěžovatel k tomu doplnil, že novelou

tržního řádu č. 4/2002 Sb. hl. m. Prahy, účinnou od 1. 5. 2002, byla z ustanovení čl. 1a odst. 1 písm. a) vyškrtnuta slova "s výjimkou erotického a pornografického", čímž údajně došlo ke zhojení jeho protiústavnosti. Současně tak pozbylo platnosti ustanovení, na jehož základě byla pokuta udělena. S ohledem na § 66 odst. 1 zákona o Ústavní soudu tedy již nelze podat ve smyslu § 74 téhož zákona návrh na jeho zrušení.

Ústavní soud si vyžádal vyjádření účastníků řízení k ústavní stížnosti. Nejvyšší správní soud odmítl porušení čl. 90 Ústavy s tím, že uvedené ustanovení žádné subjektivní veřejné ústavně zaručené základní právo neobsahuje; odmítl rovněž porušení čl. 36 odst. 1 Listiny, příp. čl. 6 Úmluvy, neboť soud žalobu stěžovatele projednal a o věci rozhodl, přičemž v odůvodnění uvedl, které skutečnosti považuje za zjištěné, jakými úvahami se řídil a které předpisy aplikoval. Odlišný právní názor stěžovatele na zákonost přezkoumávaného rozhodnutí nepředstavuje porušení uvedených práv. Nejvyšší správní soud dle svého vyjádření uplatnil svou rozhodovací činnost v mezích a způsobem, které stanoví zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, v platném znění, při dodržení ústavních principů zakotvených v hlavě čtvrté Ústavy a hlavě páté Listiny, a tak navrhuje, aby Ústavní soud ústavní stížnost jako zjevně neopodstatněnou odmítl, případně zcela podle § 82 odst. 1 zákona o Ústavním soudu zamítl.

Ministerstvo vnitra uvedlo, že zákon dává obcím právo regulovat určitým způsobem podnikatelskou činnost na svém území a tak je obec oprávněna formou nařízení, s přihlédnutím k místním podmínkám, stanovit příslušnou regulaci, její dodržování kontrolovat a zjištěné porušení sankcionovat. Nařízení č. 25/2000 Sb. hl. m. Prahy, novelizující tržní řád (pozn.: jednalo se o obecně závaznou vyhlášku obce), bylo vydáno na základě změny § 18 živnostenského zákona s účinností od 1. 4. 2001. Původní text zákonného zmocnění byl rozšířen o možnost rozdělit v nařízení místa podle druhu prodáváného zboží a poskytované služby, stanovit druhy prodeje zboží, na něž se vyhláška nevztahuje, a určit, že některé druhy zboží nebo poskytování služeb, prováděné mimo provozovnu nebo její část, jsou zakázány; na základě toho byla tržní místa rozdělena na ta v centrální části města, pro která bylo stanoveno, že u nich nesmí být druh zboží nebo poskytované služby jiný, než výslovně uvedený, a dále na jiná místa. Daným "nařízením" bylo tedy možno určitý druh prodeje zboží, tj. i pornografického a erotického tisku, na určitém místě zakázat. Obecně závazná vyhláška č. 27/1998 Sb. hl. m. Prahy, ve znění "nařízení" č. 25/2000 Sb. hl. m. Prahy, byla v době spáchání daného správního deliktu, stejně tak i v době rozhodování Ministerstva vnitra o odvolání stěžovatele, platným a účinným právním předpisem, který byl dle názoru tohoto účastníka řízení vydán na základě a v mezích zmíněného zákonného zmocnění. Z tohoto důvodu nelze mít za to, že došlo k porušení práva stěžovatele na podnikání. Stěžovateli tedy nebylo podnikání zakázáno, byl pouze na základě zákonného zmocnění a v jeho mezích tržním řádem omezen v prodeji určité části jím prodáváného zboží, a to s ohledem na místo, kde byl prodej realizován. Pokud jde o namítané porušení práva na spravedlivý proces, pak se uvedený účastník dle svého vyjádření vypořádal se všemi skutečnostmi důležitými pro rozhodnutí. Požadavek na sistaci tržního řádu byl příslušným útvarům Ministerstva vnitra shledán neopodstatněným, takže námitka rozporu čl. 1a tržního řádu s čl. 26 Listiny a § 18 živnostenského zákona byla zohledněna. Na základě výše uvedeného Ministerstvo vnitra považuje ústavní stížnost za neopodstatněnou a navrhuje, aby byla podle § 82 odst. 1 zákona o Ústavním soudu zamítnuta.

Živnostenský odbor Magistrátu hlavního města Prahy úvodem poukázal na to, že stěžovatelem uváděná vyhláška č. 48/2000 Sb. hl. m. Prahy je pouze vyhlášeným úplným zněním tržního řádu a že ustanovení, jímž byl zakázán prodej erotického a pornografického tisku v centrální části hl. m. Prahy, bylo do vyhlášky č. 27/1998 Sb. hl. m. Prahy zařazeno vyhláškou č. 25/2000 Sb. hl. m. Prahy, a to v souvislosti se změnou § 18 živnostenského zákona provedenou zákonem č. 356/1999 Sb. s účinností od 1. 3. 2000. Na základě tohoto zmocnění byla tržní místa v čl. 1a tržního řádu rozdělena na tržní místa v centrální části města, pro něž bylo stanoveno, že u nich nesmí být druh zboží nebo poskytované služby jiný než v tomto článku výslovně uvedený a na ostatní tržní místa. Přitom k překročení zákonného zmocnění nedošlo, neboť předmětné ustanovení tržního řádu zakotvuje rozdělení míst podle prodáváného zboží nebo poskytovaných služeb, přičemž ve spojení se zmocněním zakázat některé druhy prodeje zboží nebo poskytování služeb lze v rámci vyhlášky zakázat určitý druh prodeje zboží, tedy i pornografického či erotického tisku. Z textace tohoto zmocňovacího ustanovení plyne, že obec je oprávněna upravit zákaz prodeje některého druhu zboží, nikoliv formy jeho prodeje, jak se domníval stěžovatel. Pokud se stěžovatel dovolává čl. 26 odst. 1 Listiny, toto právo není absolutní a může být omezeno zákonem. Zákon pak určuje, které oblasti může obecně závazná vyhláška regulovat, přičemž dané zmocnění umožňuje, aby obec pro území svého obvodu stanovila určitá omezení daného ústavně zaručeného práva. Dle názoru jmenovaného účastníka byl zákonodárce s takovým omezením podnikatelských práv srozuměn a zřejmě tímto zmocněním sledoval naplnění samosprávného poslání obci deklarovaného v § 1 a § 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), příp. v obdobných ustanoveních zákona č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení). Při uvedení takového zmocnění pro obce do zákona zákonodárce v rámci procesu tvorby a schvalování daného ustanovení živnostenského zákona prý jistě zvažoval všechny důsledky zmocnění pro občany, jakož i vztah k jiným právním předpisům, včetně Listiny. Dále tento účastník uvedl, že stěžovatel není nijak omezen na svém právu na svobodnou volbu povolání, pouze při své podnikatelské činnosti je povinen dodržovat povinnosti stanovené

právními předpisy, jež se vztahují k jeho živnosti; pokud tedy tuto živnost provozuje na území hl. m. Prahy, bylo jeho povinností respektovat tržní řád. Nelze proto souhlasit se stěžovatelem, že vydáním tržního řádu byly upraveny meze práva podnikat, ani s jeho míněním, že tržní řád stanoví podmínky pro provozování určitého typu živnosti. Není taktéž možné přisvědčit porušení práva rovnosti, protože každý možný způsob prodeje vykazuje určitá specifika, přičemž při dané formě prodeje vznikají nižší náklady, než je tomu v případě kolaudovaných prodejen. K tvrzení stěžovatele, že z důvodu nezákonnosti došlo k vypuštění slov "... s výjimkou erotického a pornografického" z čl. 1a tržního řádu novelou provedenou nařízením č. 4/2002 Sb. hl. m. Prahy, se pak v daném vyjádření poznamenává, že citovaným nařízením byl do tržního řádu vložen nový čl. 5b odst. 4, podle něhož je nabízení pornografického tisku na území hl. m. Prahy zakázáno s výjimkou případů, kdy je tento tisk nabízen v zatavené fólii, upravené tak, aby byl viditelný pouze název tisku. K namítanému porušení svobody projevu a práva na informace, příp. k poukazu na náleží Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 47/93, uvedený účastník uvádí, že tehdy posuzovaná vyhláška řešila jinou problematiku a byla vydána v samostatné působnosti bez zákonného zmocnění, přičemž k jejímu zrušení došlo z důvodu kolize s trestním a přestupkovým zákonem. Tržní řád byl vydán na základě zákonného zmocnění a v přenesené působnosti. Vzhledem k tomu, že pokuta byla uložena v souladu se zákonem, přičemž tržní řád byl vydán v souladu se zákonným zmocněním, Magistrát hl. m. Prahy, živnostenský odbor, navrhl, aby Ústavní soud ústavní stížnost jako nedůvodnou zamítl.

Ústavní soud přezkoumal napadená rozhodnutí z hlediska tvrzeného porušení ústavně zaručených práv a svobod a dospěl k závěru, že ústavní stížnost není důvodná.

Stěžovatel v ústavní stížnosti v první řadě namítá, že došlo k omezení jeho ústavně zaručeného práva ve smyslu čl. 26 odst. 1 Listiny nikoliv zákonem, jak předpokládá čl. 26 odst. 2 Listiny, nýbrž podzákonným právním předpisem, tedy obecně závaznou vyhláškou obce vydanou v přenesené působnosti. Ústavní soud se proto zabýval otázkou, zda v důsledku samotné této skutečnosti nedošlo k porušení ústavnosti. Dle čl. 41 odst. 1 Listiny se lze práva uvedeného v čl. 26 Listiny domáhat pouze v mezích zákonů je provádějících, z čehož lze usuzovat, že konkrétní obsah daného ústavně zaručeného práva stanovují až prováděcí zákony. Neznamena to však, že by se daného práva nebylo možno domáhat u Ústavního soudu, neboť pro takové zákony platí pravidla zakotvená čl. 4 odst. 4 Listiny (srov. např. náleží Ústavního soudu ze dne 15. 2. 1994, sp. zn. Pl. ÚS 35/93, Sbirka náleží a usnesení Ústavního soudu, svazek 1, náleží č. 7). Dále lze uvést, že ustanovení § 18 živnostenského zákona ve spojení s tržním řádem, resp. jeho ustanovením zakazujícím prodej pornografického a erotického tisku, nepochybně představuje určitou regulaci podnikatelské činnosti spočívající v zákazu prodeje daného druhu zboží na stanovených místech, takže lze připustit, že jde o zásah do předmětného ústavně zaručeného práva.

Pokud ustanovení čl. 26 odst. 2 Listiny hovoří o tom, že zákon může stanovit podmínky a omezení pro výkon určitých povolání nebo činností, neznamená to, že tak musí činit přímo. Touto otázkou se ostatně již Ústavní soud zabýval např. ve svém náleží ze dne 16. 10. 2001, publikovaném pod č. 410/2001 Sb. (náleží sp. zn. Pl. ÚS 5/01, Sbirka náleží a usnesení Ústavního soudu, svazek 24, náleží č. 149). v němž se neztotožnil s argumentací, že každé omezení ústavně zaručeného práva ve smyslu čl. 26 odst. 1 Listiny lze provést toliko zákonem, přičemž dospěl k závěru, že požadavek stanovení jakékoliv povinnosti přímo a výhradně zákonem by zjevně vedl k absurdním důsledkům, a to k popření smyslu sekundární (a v některých případech i primární) normotvorby, jelikož pojmovou součástí každé právní normy je vymezení určitých práv a povinností adresátů normy. V posuzovaném případě je navíc zcela zřejmé, že právní úprava dané materie se musí odvíjet od konkrétních podmínek každé jednotlivé obce, kteréžto úpravy by byl bezprostředně zákonodárce stěžejí schopen.

Nelze tedy shledávat protiústavnost v tom, že tržní řád byl vůbec vydán, ale je třeba mimo jiné zkoumat, zda při tom byly splněny podmínky plynoucí z čl. 79 odst. 3 Ústavy. Není sporu v tom ohledu, že tržní řád byl vydán na základě zákona, konkrétně ustanovení § 18 živnostenského zákona, a k tomu oprávněným subjektem, v tomto případě orgánem územní samosprávy - radou hl. m. Prahy. Stěžovatel však v ústavní stížnosti namítal, že vydáním tržního řádu bylo překročeno zákonné zmocnění, neboť § 18 odst. 3 živnostenského zákona umožňuje obci zakázat "některé druhy prodeje zboží mimo provozovnu", nikoliv prodej určitého druhu zboží. S touto námitkou se Ústavní soud ztotožnit nemohl, protože citované ustanovení skutečně umožňuje zakázat některé druhy (formy) prodeje zboží, ovšem ustanovení čl. 1a odst. 1 písm. a) tržního řádu nachází zákonnou oporu v § 18 odst. 1 písm. a) živnostenského zákona, dle kterého je obec oprávněna vymezení místa pro prodej zboží a provést jejich rozdělení podle druhu prodáváného zboží, přičemž obec tak učinila, když pro určitá místa stanovila, jaké zboží co do druhu lze na nich prodávat. To že se tak stalo, jde-li o pornografický a erotický tisk, formou negativního vymezení, na věci nic měnit nemůže. Ústavní soud se tedy plně neztotožnil s názorem Nejvyššího správního soudu, který měl zřejmě za to, že vydání citovaného ustanovení tržního řádu se opírá (zejména) o ustanovení § 18 odst. 3 živnostenského zákona, nicméně jde-li o konečný výsledek, tedy že posuzované ustanovení tržního řádu bylo vydáno v mezích zákona, se oba názory shodují.

Již výše Ústavní soud připustil, že v daném případě došlo k zásahu do stěžovatelova ústavně zaručeného práva plynoucího z čl. 26 odst. 1 Listiny, přičemž stěžovatel v ústavní stížnosti tvrdí, že pro něj neexistuje žádný objektivně přijatelný důvod. Bylo třeba proto v souladu s konstantní judikaturou Ústavního soudu zkoumat, zda v posuzovaném případě nedošlo k porušení zásady proporcionality (přiměřenosti), příp. zákazu zneužití práva (viz např. náleze ze dne 9. 10. 1996 sp. zn. Pl. ÚS 15/96, vyhlášen pod č. 280/1996 Sb., náleze ze dne 13. 5. 1997 sp. zn. Pl. ÚS 25/97, vyhlášen pod č. 159/1998 Sb., náleze ze dne 13. 8. 2002 sp. zn. Pl. ÚS 3/02, vyhlášen pod č. 405/2002 Sb.; Sběrka nálezů a usnesení Ústavního soudu, svazek 29, náleze č. 11, svazek 11, náleze č. 53 a svazek 27, náleze č. 105). Ústavní soud se v prvé řadě nemůže ztotožnit s názorem stěžovatele, že zde chybí legitimní důvod pro omezení daného ústavně zaručeného práva. Vzhledem k tomu, že posuzovaný případ se týká zákazu prodeje pornografického a erotického tisku v centrální části města Prahy, Ústavní soud se nezabýval ustanovením § 18 živnostenského zákona a tržním řádem v celé šíři, ale zaměřil se především na tuto konkrétní otázku. Vydávání tržních řádů jako takových bylo svěřeno obcím zákonem č. 280/1997 Sb., jímž byl do živnostenského zákona vložen nový § 18. Jak plyne z důvodové zprávy, účelem dané úpravy bylo zkvalitnění stánkového prodeje s ohledem na místní potřeby obyvatel obce a zamezení živelnému rozvoji stánkového prodeje bez možnosti obce regulovat v případě potřeby nežádoucí stav. Uvedené ustanovení bylo posléze novelizováno již zmíněným zákonem č. 356/1999 Sb., který zakotvil možnost nejen vymezení prodejní místa, ale i tato rozdělit podle druhu zboží. Tato právní úprava měla být - dle důvodové zprávy - reakcí na požadavky praxe umožnit obcím regulovat sortiment prodáváného zboží. Z výše uvedeného lze dovozovat, že smyslem a cílem dané právní úpravy bylo mimo jiné umožnit obcím regulovat stánkový prodej, nejprve co do vymezení míst, později i co do druhu prodáváného zboží, a to vzhledem k situaci vzniklé v souvislosti s mnohdy nežádoucím rozvojem tohoto způsobu prodeje. I Ústavní soud je toho názoru, že nikoliv každé místo je vhodné pro danou prodejní formu, stejně tak není vhodný prodej jakéhokoli zboží na jakémkoli místě. Obci je tedy poskytnut nástroj mimo jiné pro kultivaci stánkového prodeje. Konkrétně pak ve vztahu k posuzovanému případu nutno konstatovat, že prodej na ulicích centrální části měst některého druhu zboží (příp. jiného než jednoho konkrétního druhu zboží) může narušovat historický a kulturní ráz daného prostředí. Pokud jde o vymezení sortimentu prodáváného zboží, toto je v zásadě věcí obce, nejedná-li se o zjevnou svévoli nebo dokonce o zneužití práva, což však vzhledem ke skladbě povoleného zboží a (kontroverzní) povaze zboží stěžovatelem prodáváného, leč nedovoleného, zjištěno nebylo. Nelze tedy souhlasit s názorem stěžovatele, že by zde pro danou regulaci neexistoval objektivně ospravedlnitelný důvod.

V návaznosti Ústavní soud zkoumal, zda předmětné omezení ob stojí v tzv. "testu proporcionality" (viz výše) a dospěl k závěru, že předmětné opatření bylo způsobilé dosáhnout uvedeného cíle, stěžovatelem nebyl předestřen a ani Ústavnímu soudu není znám evidentně šetrnější způsob, jenž by umožňoval jeho dosažení. Dále vzal Ústavní soud v úvahu pozitiva plynoucí z uvedeného opatření (kultivace stánkového prodeje a tím i životního prostředí v širším smyslu) a porovnal je s jeho negativy, přičemž shledal, že pozitiva převažují. Přitom zohlednil povahu daného ústavně zaručeného práva, tedy že se jedná o právo náležející mezi tzv. hospodářská, kulturní a sociální práva, tedy právo tzv. druhé generace, jehož obsah vymezuje až zákon a v jehož případě tedy existuje značně široký ústavněprávní prostor pro regulační opatření; dále vzal Ústavní soud v úvahu i míru, v jaké bylo do něj zasaženo, přičemž nezjistil, že by šlo o podstatné omezení, neboť to se týká jen určitých míst a specifické formy prodeje. V důsledku toho nezbyvá než konstatovat, že porušení tohoto ústavně zaručeného práva zjištěno nebylo.

Stěžovatel v ústavní stížnosti namítal rovněž, že došlo k porušení jeho práva na informace ve smyslu čl. 17 odst. 1 a 4 Listiny. Ústavnímu soudu však není zcela zřejmé, z jakého důvodu tomu tak mělo být, neboť stěžovatelova argumentace nesměřuje proti zásahu do jeho svobody projevu (práva šířit informace), naopak je zřejmé, že jejím těžištěm je nesouhlas s omezením jeho podnikatelské činnosti. Měl-li stěžovatel na mysli, že bylo porušeno právo na informace, dle Ústavního soudu lze stěžii dovozovat, že by obsahem daného práva bylo získávat informace, existuje-li řada jiných způsobů, právě formou stánkového prodeje. I kdyby Ústavní soud připustil, že se vůbec o zásah do uvedené svobody jedná, šlo by o zásah okrajový, přičemž výše uvedené závěry, týkající se tvrzeného porušení čl. 26 Listiny, by platily i v tomto bodě.

V ústavní stížnosti se rovněž uvádí, že došlo k porušení čl. 1 Listiny, neboť stěžovatel měl být diskriminován vůči ostatním prodejcům, kteří prodej realizovali v provozovnách podléhajících kolaudačnímu rozhodnutí, příp. na tržnicích. Jak již v minulosti opakovaně konstatoval Ústavní soud, nerovnost v sociálních vztazích, má-li se dotknout základních lidských práv, musí dosáhnout intenzity zpochybňující, alespoň v určitém směru, již samu podstatu rovnosti; tak se zpravidla děje tehdy, je-li s porušením rovnosti spojeno i porušení jiného základního práva (náleze ze dne 7. 6. 1995 sp. zn. Pl. ÚS 4/95, vyhlášen pod č. 168/1995 Sb., Sběrka nálezů a usnesení Ústavního soudu, svazek 3, náleze č. 29). Porušení jiného ústavně zaručeného základního práva však zjištěno nebylo, k čemuž je třeba dodat, že pouliční stánkový prodej, jak již bylo výše naznačeno, je kvalitativně odlišný od jiných způsobů prodeje, což opravňuje i rozdílné zacházení, projevující se v určitém omezení jedné skupiny

prodejců, mezi něž patří i stěžovatel, v sortimentu prodávaného zboží. K tomu lze doplnit, že plně namísto je citlivý přístup příslušného orgánu při vymezování zón i sortimentu v obecně závazné vyhlášce, resp. v nařízení obce, nicméně skutečnost, že existují hraniční případy, u nichž mohou být pochybnosti o tom, zda jejich zařazení či naopak nezařazení do skupiny prodejců, jež jsou ve svých prodejkách omezováni, bylo správné či "spravedlivé" ještě neznamená, že byla zpochybněna "sama podstata rovnosti".

Stěžovatel konečně namítá, že bylo porušeno jeho právo na spravedlivý proces (čl. 36 odst. 1 Listiny a čl. 6 odst. 1 Úmluvy), nicméně žádné konkrétní důvody, jež by toto tvrzení měly dokládat uvedeny nebyly, snad až na ten, že odůvodnění napadených rozhodnutí jsou příliš obecná a že Nejvyšší správní soud se dostatečně nevypořádal s argumentací stěžovatele. Vzhledem k tomu, že stěžovatel neuvádí, v jakém ohledu zůstala jeho argumentace opomenuta, Ústavní soud se danou námitkou mohl zabývat pouze v obecné rovině, přičemž dospěl k závěru, že soud se s relevantní argumentací stěžovatele plně vypořádal, přičemž sama skutečnost, že se stěžovatel s jeho právními názory neztotožňuje, neznamená, jak již ve svém vyjádření připomenul i Nejvyšší správní soud, že by zde vůbec mohlo jít o porušení výše uvedených ústavně zaručených práv. Z tohoto důvodu nelze přisvědčit ani tvrzení stěžovatele, že došlo k porušení čl. 90 Ústavy.

Vzhledem k výše uvedenému Ústavnímu soudu nezbylo, než ústavní stížnost podle ustanovení § 82 odst. 1 zákona o Ústavním soudu zamítnout. Ústavní soud takto rozhodl bez nařízení ústního jednání (§ 44 odst. 2 zákona o Ústavním soudu), s kterýmžto postupem účastníci řízení vyjádřili svůj předchozí souhlas.